

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/107/2008

SPOŁECZNA PERCEPCJA RELACJI MIĘDZY PREZYDENTEM I RZĄDEM

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LIPIEC 2008

PRZEDRUK I ROZPOWSZECHNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

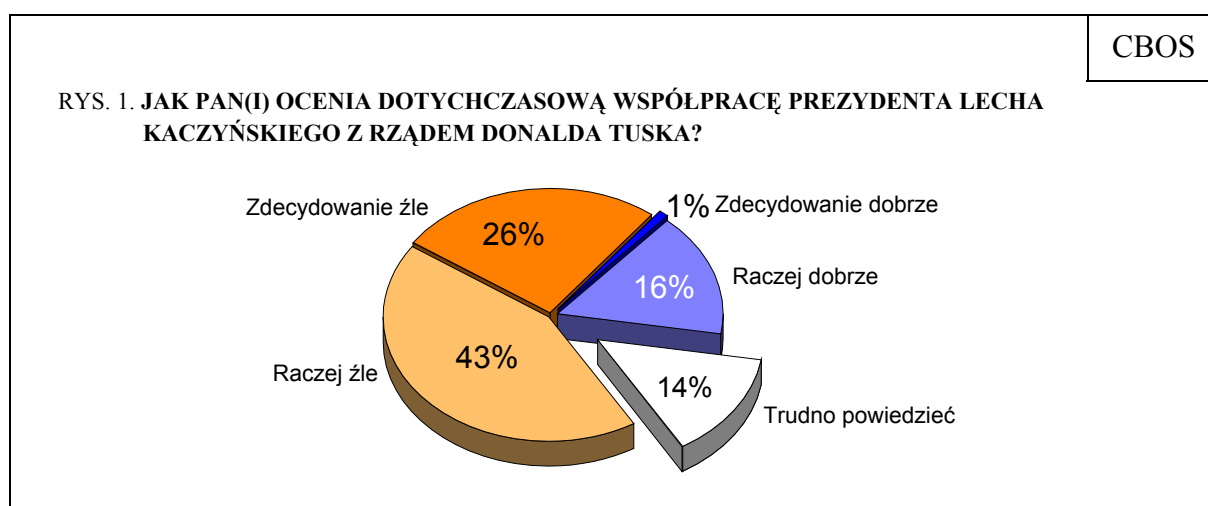

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
12 października 2007 roku

W odbiorze społecznym zdążyły się już utrwalić, jak się wydaje, liczne napięcia i niedomówienia pomiędzy głową państwa i gabinetem rządowym. W czerwcowym sondażu¹ poprosiliśmy Polaków o ocenę relacji między prezydentem Lechem Kaczyńskim i rządem Donalda Tuska, a także o próbę wskazania głównego winowajcy konfliktów na linii prezydent – rząd oraz o przewidywania co do dalszej współpracy między tymi ośrodkami władzy.

OCENA WSPÓLPRACY PREZYDENTA I RZĄDU

W ocenie Polaków współpraca dwóch najważniejszych instytucji w państwie wypada dość niekorzystnie. Relacje między prezydentem a rządem ocenia jako właściwe zaledwie jedna szóstka ankietowanych (17%), natomiast większość (69%) kieruje zarzuty pod ich adresem, z tego jedna czwarta (26%) bardzo krytycznie ocenia dotychczasową współpracę prezydenta i rządu.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (217) zrealizowano w dniach 6–9 czerwca 2008 roku na liczącej 1107 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Najwięcej zastrzeżeń do jakości relacji pomiędzy głową państwa i gabinetem rządowym mają mieszkańcy największych miast, osoby najlepiej wykształcone – zwłaszcza pracownicy umysłowi niższego i wyższego szczebla, respondenci uzyskujący stosunkowo wysokie (ale nie najwyższe) dochody *per capita*, zadowoleni z warunków materialnych swoich gospodarstw, a także osoby rzadko uczestniczące w praktykach religijnych lub w ogóle niepraktykujące oraz badani o poglądach lewicowych (zob. tabele aneksowe).

Niezadowolenie ze współpracy między prezydentem Lechem Kaczyńskim a rządem Donalda Tuska dominuje we wszystkich potencjalnych elektoratach partyjnych, przy czym najbardziej krytycznie wypowiadają się w tej kwestii zwolennicy SLD i PSL, a tylko nieco lepiej – zdeklarowani wyborcy PO oraz osoby niezamierzające głosować w ewentualnych wyborach parlamentarnych. Stosunkowo najlepiej relacje między dwiema najważniejszymi instytucjami w państwie oceniają zdeklarowani zwolennicy PiS, jednak i w tej grupie przeważają oceny negatywne.

Tabela 1

Jak Pan(i) ocenia dotychczasową współpracę prezydenta Lecha Kaczyńskiego z rządem Donalda Tuska?	Potencjalne elektoraty partii politycznych				
	PiS	PO	PSL*	SLD	Niegłosujący
	w procentach				
Dobrze	40	15	14	5	12
Źle	53	79	86	89	65
Trudno powiedzieć	7	6	0	6	23

* Ze względu na małą liczebność dane dotyczące tego elektoratu należy traktować ostrożnie

Mimo iż w ocenie relacji między głową państwa a gabinetem rządowym krytycyzm dominuje we wszystkich grupach respondentów, zauważalna jest prawidłowość, iż zwolennicy rządu Donalda Tuska nieco gorzej wypowiadają się o dotychczasowej współpracy prezydenta Lecha Kaczyńskiego z urzędującym gabinetem niż ci, którzy swój stosunek do premiera i jego ministrów określają jako obojętny lub negatywny.

Tabela 2

Jak Pan(i) ocenia dotychczasową współpracę prezydenta Lecha Kaczyńskiego z rządem Donalda Tuska?	Stosunek do rządu			
	zwolennicy	przeciwnicy	obojętni	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Dobrze	15	21	16	16
Źle	76	68	62	39
Trudno powiedzieć	9	11	22	45

Natomiast ankietowani, którzy dobrze oceniają pracę Lecha Kaczyńskiego jako głowy państwa, znacznie lepiej postrzegają jego relacje z rządem niż ci, którzy działalność prezydenta poddają krytyce.

Tabela 3

Jak Pan(i) ocenia dotychczasową współpracę prezydenta Lecha Kaczyńskiego z rządem Donalda Tuska?	Ocena działalności prezydenta Lecha Kaczyńskiego		
	dobra	zła	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Dobrze	33	9	12
Źle	54	82	44
Trudno powiedzieć	13	9	44

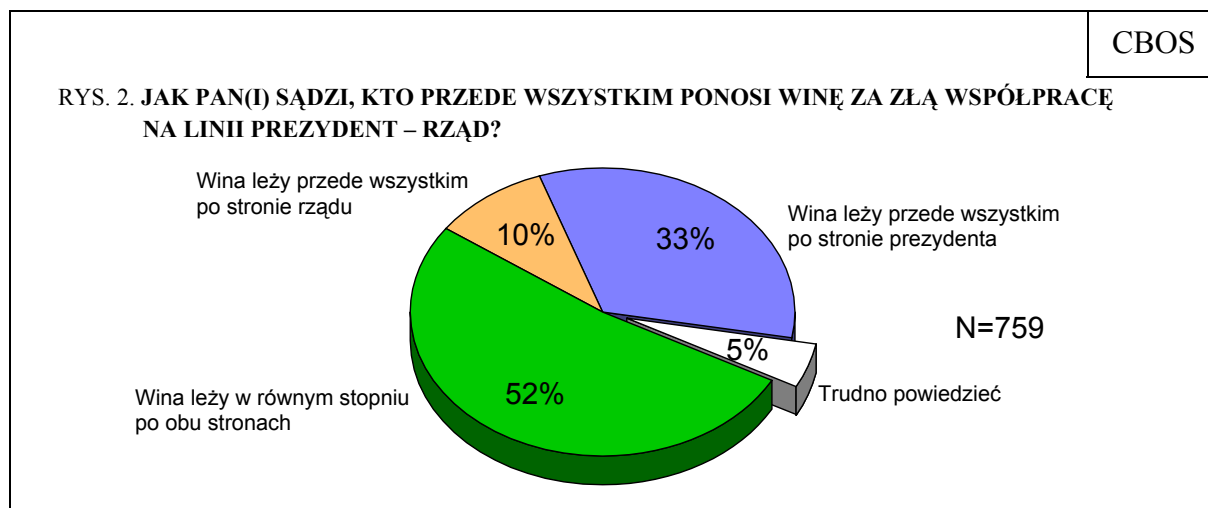
Wyborcy Donalda Tuska z II tury wyborów prezydenckich są znacznie bardziej krytyczni w ocenie relacji pomiędzy prezydentem i rządem niż ci, którzy w tym głosowaniu poparli Lecha Kaczyńskiego. Wśród wyborców Donalda Tuska oceny negatywne ponad ośmiokrotnie przeważają nad pozytywnymi (83% wobec 10%), podczas gdy w elektoracie Lecha Kaczyńskiego przewaga ocen złych nad dobrymi jest nieco ponad dwukrotna (60% wobec 28%).

Tabela 4

Jak Pan(i) ocenia dotychczasową współpracę prezydenta Lecha Kaczyńskiego z rządem Donalda Tuska?	Głosujący na:		Niebiorący udziału w II turze wyborów prezydenckich
	Lecha Kaczyńskiego	Donalda Tuska	
	w procentach		
Dobrze	28	10	14
Źle	60	83	63
Trudno powiedzieć	12	7	23

ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA KONFLIKTY NA LINII PREZYDENT – RZĄD

Ankietowani, którzy krytycznie oceniają współpracę dwóch najważniejszych instytucji w państwie, najczęściej (52%) uważają, że wina za złe stosunki pomiędzy prezydentem i rządem leży po obu stronach konfliktu. Co trzeci respondent niezadowolony z relacji między tymi instytucjami (33%) przypisuje odpowiedzialność za ten stan rzeczy prezydentowi, a co dziesiąty (10%) winą za napięcia na linii prezydent – rząd w największym stopniu obarcza premiera i jego gabinet.

Wprawdzie sympatycy PiS, podobnie jak zwolennicy pozostałych ugrupowań, za niepoprawne relacje na linii prezydent – rząd najczęściej obwiniają obie strony konfliktu, jednak istotnie częściej niż sympatycy innych partii winą za tę sytuację obarczają gabinet rządowy. W pozostałych elektoratach krytyka ta nieco częściej kierowana jest pod adresem głowy państwa.

Tabela 5

Jak Pan(i) sądzi, kto przede wszystkim ponosi winę za złą współpracę na linii prezydent – rząd?	Potencjalne elektoraty partii politycznych				
	PiS	PO	PSL*	SLD	Niegłosujący
	w procentach				
Wina za złą współpracę na linii prezydent – rząd leży przede wszystkim po stronie prezydenta	5	37	36	35	18
Wina za złą współpracę na linii prezydent – rząd leży przede wszystkim po stronie rządu	43	4	12	0	9
Wina za złą współpracę na linii prezydent – rząd leży w równym stopniu po obu stronach	50	58	47	65	63
Trudno powiedzieć	2	1	5	0	10

* Ze względu na małą liczebność dane dotyczące tego elektoratu należy traktować ostrożnie

Zwolennicy rządu Donalda Tuska niemal pięciokrotnie częściej niż jego przeciwnicy winą za złe relacje między prezydentem i rządem obarczają głowę państwa (34% wobec 7%), natomiast przeciwnicy gabinetu rządowego ponad pięciokrotnie częściej niż jego zwolennicy za zgrzyty na linii prezydent – rząd obwiniają stronę rządową (27% wobec 5%). Wśród tych, którzy swój stosunek do gabinetu Donalda Tuska określają jako obojętny, krytycyzm nieco częściej jest wyrażany wobec prezydenta niż rządu. Jednak we wszystkich grupach wyróżnionych ze względu na stosunek do rządu najsilniejsze jest przekonanie, że winę za napięcia na szczycie władzy ponosi zarówno strona prezydencka, jak i rządowa.

Tabela 6

Jak Pan(i) sądzi, kto przede wszystkim ponosi winę za złą współpracę na linii prezydent – rząd?	Stosunek do rządu			
	zwolennicy	przeciwnicy	obojętni	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Wina za złą współpracę na linii prezydent – rząd leży przede wszystkim po stronie prezydenta	34	7	24	6
Wina za złą współpracę na linii prezydent – rząd leży przede wszystkim po stronie rządu	5	27	8	22
Wina za złą współpracę na linii prezydent – rząd leży w równym stopniu po obu stronach	59	56	66	38
Trudno powiedzieć	2	10	2	34

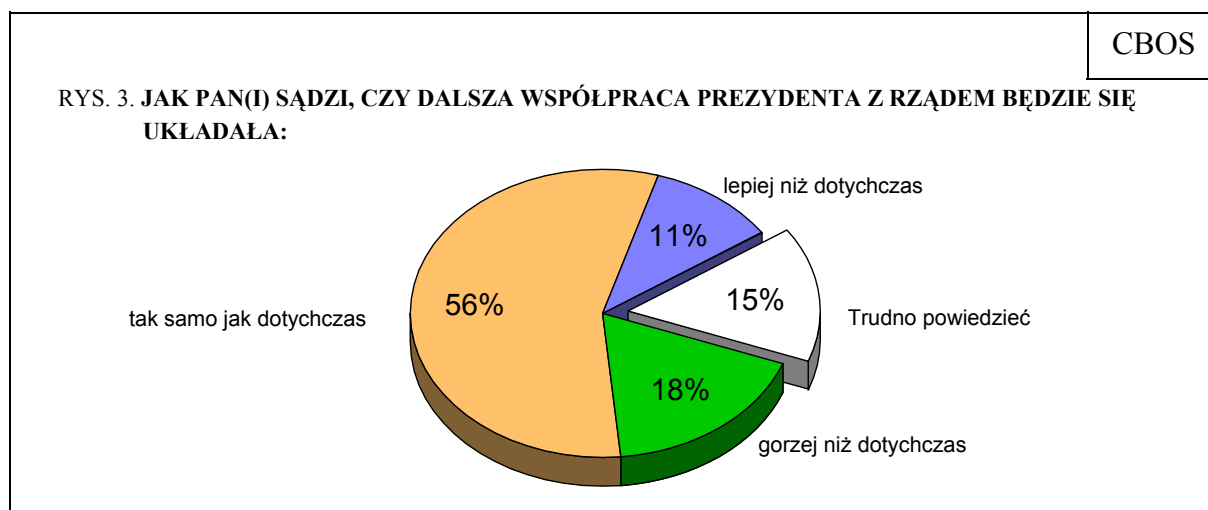
Takie samo przekonanie dominuje we wszystkich grupach respondentów wyróżnionych ze względu na ocenę działalności głowy państwa, jednak ci, którzy dobrze oceniają pracę Lecha Kaczyńskiego, pięciokrotnie częściej niż wypowiadający się o niej krytycznie (25% wobec 5%) winę za napięcia na linii prezydent – rząd zrzucają na gabinet Donalda Tuska.

Tabela 7

Jak Pan(i) sądzi, kto przede wszystkim ponosi winę za złą współpracę na linii prezydent – rząd?	Ocena działalności prezydenta Lecha Kaczyńskiego		
	dobra	zła	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Wina za złą współpracę na linii prezydent – rząd leży przede wszystkim po stronie prezydenta	9	34	12
Wina za złą współpracę na linii prezydent – rząd leży przede wszystkim po stronie rządu	25	5	7
Wina za złą współpracę na linii prezydent – rząd leży w równym stopniu po obu stronach	63	56	66
Trudno powiedzieć	3	5	15

PRZEWIDYWANIA DOTYCZĄCE DALSZEJ WSPÓŁPRACY PREZYDENTA I RZĄDU

Polacy nie oczekują większych zmian w relacjach między głową państwa i obecnym gabinetem rządowym. Większość ankietowanych (56%) uważa, że dalsza współpraca Lecha Kaczyńskiego z rządem Donalda Tuska będzie się układała tak samo jak dotychczas. Tylko co dziewiąty respondent (11%) ma nadzieję na poprawę wzajemnych relacji między prezydentem i rządem, a blisko jedna piąta (18%) przewiduje ich pogorszenie.

Ci, którzy obecnie pozytywnie oceniają współpracę prezydenta i rządu, częściej niż pozostali przewidują poprawę relacji między tymi instytucjami. Odmienną postawę prezentują badani pozostający krytyczni wobec współpracy głowy państwa i gabinetu rządowego. Stosunkowo duża ich grupa wyraża przekonanie o dalszym pogłębianiu się konfliktu w relacjach między prezydentem i rządem.

Tabela 8

Jak Pan(i) sądzi, czy dalsza współpraca prezydenta z rządem będzie się układała:	Jak Pan(i) ocenia dotychczasową współpracę prezydenta Lecha Kaczyńskiego z rządem Donalda Tuska?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
– lepiej niż dotychczas	25	9	7
– tak samo jak dotychczas	60	59	37
– gorzej niż dotychczas	9	22	9
Trudno powiedzieć	6	10	47

We wszystkich elektoratach partyjnych dominuje przekonanie, że nie ma szans na zmianę wzajemnych relacji między prezydentem Lechem Kaczyńskim a premierem Donaldem Tuskiem i jego ministrami. Stosunkowo największą nadzieję na lepszą współpracę prezydenta z rządem mają potencjalni wyborcy PiS, natomiast najbardziej sceptyczni w tym względzie pozostają zwolennicy SLD.

Tabela 9

Jak Pan(i) sądzi, czy dalsza współpraca prezydenta z rządem będzie się układała:	Potencjalne elektoraty partii politycznych				
	PiS	PO	PSL*	SLD	Niegłosujący
	w procentach				
– lepiej niż dotychczas	22	15	9	6	8
– tak samo jak dotychczas	58	63	68	64	49
– gorzej niż dotychczas	16	15	17	28	20
Trudno powiedzieć	4	7	6	2	23

* Ze względu na małą liczebność dane dotyczące tego elektoratu należy traktować ostrożnie

Wyborcy Lecha Kaczyńskiego z ostatnich wyborów prezydenckich są w tym względzie tylko minimalnie częściej optymistami niż elektorat Donalda Tuska. Mimo wszystko, ponad połowa z nich (56%) sądzi, że dalsza współpraca prezydenta z rządem będzie się układała tak samo jak dotychczas.

Tabela 10

Jak Pan(i) sądzi, czy dalsza współpraca prezydenta z rządem będzie się układała:	Głosujący na:		Niebiorący udziału w II turze wyborów prezydenckich
	Lecha Kaczyńskiego	Donalda Tuska	
	w procentach		
– lepiej niż dotychczas	15	12	8
– tak samo jak dotychczas	56	60	53
– gorzej niż dotychczas	16	19	19
Trudno powiedzieć	13	9	20

Ci, którzy winą za złą współpracę na linii prezydent – rząd obarczają przede wszystkim gabinet Donalda Tuska, dwukrotnie częściej niż przypisujący odpowiedzialność za ten stan rzeczy głównie prezydentowi sądzą, że dalsza współpraca głowy państwa z rządem będzie się układała gorzej niż dotychczas.

Tabela 11

Jak Pan(i) sądzi, czy dalsza współpraca prezydenta z rządem będzie się układała:	Jak Pan(i) sądzi, kto przede wszystkim ponosi winę za złą współpracę na linii prezydent – rząd?			
	Wina za złą współpracę na linii prezydent – rząd leży przede wszystkim po stronie prezydenta	Wina za złą współpracę na linii prezydent – rząd leży przede wszystkim po stronie rządu	Wina za złą współpracę na linii prezydent – rząd leży w równym stopniu po obu stronach	Trudno powiedzieć
	w procentach			
– lepiej niż dotychczas	11	13	13	5
– tak samo jak dotychczas	69	58	63	49
– gorzej niż dotychczas	10	22	15	9
Trudno powiedzieć	10	7	9	37

Mimo iż prezydent relatywnie częściej niż rząd jest obwiniany za złe stosunki we wzajemnych relacjach, we wszystkich wyróżnionych grupach społeczno-demograficznych dominuje przekonanie, że odpowiedzialność za złą współpracę na linii prezydent – rząd leży po obu stronach konfliktu.

Polacy, realnie spoglądając na dotychczasowe stosunki panujące między prezydentem i rządem, w zdecydowanej większości nie liczą na poprawę współpracy tych instytucji. Należy jednak zauważyć, że sympatycy głowy państwa są w tym względzie nieco bardziej optymistyczni niż zwolennicy gabinetu rządowego.

Opracował

Rafał BOGUSZEWSKI

A N E K S

Tabela 1. Jak Pan(i) ocenia dotychczasową współpracę prezydenta
Lecha Kaczyńskiego z rządem Donalda Tuska?

(%)

	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	17	69	14	1102
Płeć				
Mężczyźni	17	71	12	523
Kobiety	16	67	17	579
Wiek				
18-24 lata	19	68	13	161
25-34	14	73	12	201
35-44	19	71	11	157
45-54	15	69	15	205
55-64	17	71	12	177
65 lat i więcej	16	61	22	201
Miejsce zamieszkania				
Wieś	15	64	20	411
Miasto do 20 tys.	20	68	12	152
20-100 tys.	19	66	16	214
101-500 tys.	21	71	8	172
501 tys.i więcej mieszk.	10	84	6	154
Wykształcenie				
Podstawowe	15	58	27	290
Zasadnicze zawodowe	19	68	14	285
Średnie	16	74	10	372
Wyższe	19	78	3	155
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier.,inteligencja	19	78	3	84
Prac.umysł.niż.szczebla	13	81	6	103
Pracownicy fiz.- umysł.	20	76	4	99
Robotnicy wykwalifikowani	19	66	15	115
Robotnicy niewykwalifik.	15	67	18	60
Rolnicy	9	79	12	59
Pracujący na własny rach.	22	72	6	34
Bierni zawodowo				
Renciści	23	50	27	70
Emeryci	17	64	19	255
Uczniowie i studenci	14	70	15	91
Bezrobotni	18	56	27	72
Gospodynie domowe i inni	9	75	16	60
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	19	74	7	160
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	15	71	15	104
sekt. pryw. poza rolnict.	18	75	6	233
prywatnym gosp. rolnym	5	82	13	62
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	8	65	27	54
301-500	18	66	15	108
501-900	21	67	12	190
901-1200	13	81	6	118
Powyżej 1200 zł	21	74	4	161
Ocena własnych war. mater.				
Źłe	15	65	20	229
Średnie	18	64	18	465
Dobre	17	76	7	407
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	26	59	16	64
Raz w tygodniu	20	65	15	565
1-2 razy w miesiącu	12	75	13	165
Kilka razy w roku	12	75	12	211
W ogóle nie uczestniczy	10	76	15	97
Poglądy polityczne				
Lewica	14	80	6	126
Centrum	17	73	10	313
Prawica	21	72	7	367
Trudno powiedzieć	13	55	32	296

Tabela 2. Jak Pan(i) sądzi, kto przede wszystkim ponosi winę za złą współpracę na linii prezydent - rząd? 1 - Wina za złą współpracę na linii prezydent - rząd leży przede wszystkim po stronie prezydenta; 2 - Wina za złą współpracę na linii prezydent - rząd leży przede wszystkim po stronie rządu; 3 - Wina za złą współpracę na linii prezydent - rząd leży w równym stopniu po obu stronach

(%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	33	10	52	5	759
Płeć					
Mężczyźni	35	9	53	3	374
Kobiety	32	10	51	7	385
Wiek					
18-24 lata	29	12	59	0	109
25-34	36	5	55	4	149
35-44	34	6	55	5	111
45-54	32	8	55	6	142
55-64	32	14	48	5	125
65 lat i więcej	37	12	41	10	123
Miejsce zamieszkania					
Wieś	33	12	48	6	264
Miasto do 20 tys.	41	7	45	8	103
20-100 tys.	30	11	56	2	141
101-500 tys.	33	7	55	5	123
501 tys. i więcej mieszk.	31	7	59	2	128
Wykształcenie					
Podstawowe	35	10	46	9	168
Zasadnicze zawodowe	32	10	52	6	194
Średnie	29	11	57	3	275
Wyższe	43	5	50	2	122
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	43	4	51	1	67
Prac.umysł.niż.szczebła	39	3	56	2	83
Pracownicy fiz.- umysł.	22	9	67	2	75
Robotnicy wykwalifikowani	30	11	55	4	77
Robotnicy niewykwalifik.	28	14	56	2	40
Rolnicy	25	21	41	13	46
Pracujący na własny rach.	34	6	57	3	24
Bierni zawodowo					
Renciści	34	10	54	2	35
Emeryci	35	11	44	10	162
Uczniowie i studenci	36	9	55	0	64
Bezrobotni	25	6	59	10	40
Gospodynie domowe i inni	45	15	38	2	45
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	33	4	60	3	118
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	37	6	56	1	74
sekt. pryw. poza rolnict.	30	9	59	2	175
prywatnym gosp. rolnym	27	21	39	13	51
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	24	17	54	4	35
301-500	28	10	61	2	72
501-900	30	9	52	9	127
901-1200	37	10	50	3	95
Powyżej 1200 zł	38	5	56	1	119
Ocena własnych war. mater.					
Złe	30	9	53	8	149
Średnie	29	12	53	5	297
Dobre	39	7	50	3	312
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	16	16	60	8	38
Raz w tygodniu	29	11	55	6	365
1-2 razy w miesiącu	45	11	41	3	124
Kilka razy w roku	36	8	50	6	159
W ogóle nie uczestniczy	39	4	56	1	73
Poglądy polityczne					
Lewica	43	3	53	2	101
Centrum	29	7	60	4	230
Prawica	31	16	49	4	265
Trudno powiedzieć	37	6	47	10	162

Tabela 4. Jak Pan(i) sądzi, czy dalsza współpraca prezydenta z rządem będzie się układała:
1 - lepiej niż dotychczas; 2 - tak samo jak dotychczas; 3 - gorzej niż dotychczas

	(%)				
	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	11	56	18	15	1102
Płeć					
Mężczyźni	11	57	22	10	523
Kobiety	11	55	15	18	579
Wiek					
18-24 lata	12	62	16	10	161
25-34	9	60	19	12	201
35-44	13	57	17	13	157
45-54	12	49	22	17	205
55-64	11	63	17	10	177
65 lat i więcej	13	48	16	23	201
Miejsce zamieszkania					
Wieś	10	53	19	18	411
Miasto do 20 tys.	11	55	18	15	152
20-100 tys.	12	60	16	12	214
101-500 tys.	16	53	14	16	172
501 tys.i więcej mieszk.	10	62	23	6	154
Wykształcenie					
Podstawowe	10	47	19	24	290
Zasadnicze zawodowe	10	56	20	15	285
Średnie	13	60	17	10	372
Wyższe	12	64	16	7	155
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	12	61	17	10	84
Prac.umysł.niż.szczebła	13	62	15	10	103
Pracownicy fiz.- umysł.	9	61	21	9	99
Robotnicy wykwalifikowani	11	59	15	14	115
Robotnicy niewykwalifik.	11	51	18	20	60
Rolnicy	5	52	25	17	59
Pracujący na własny rach.	3	72	20	5	34
Bierni zawodowo					
Renciści	16	42	18	24	70
Emeryci	12	54	17	18	255
Uczniowie i studenci	12	54	19	14	91
Bezrobotni	13	53	19	15	72
Gospodynie domowe i inni	14	57	21	9	60
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	16	57	16	11	160
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	8	59	21	12	104
sekt. pryw. poza rolnict.	8	63	17	11	233
prywatnym gosp. rolnym	5	52	25	18	62
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	9	64	23	4	54
301-500	16	50	21	13	108
501-900	13	57	14	16	190
901-1200	15	61	19	5	118
Powyżej 1200 zł	14	64	15	7	161
Ocena własnych war. mater.					
Złe	9	55	20	15	229
Średnie	11	54	17	18	465
Dobre	13	59	18	10	407
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	20	47	15	19	64
Raz w tygodniu	12	56	16	16	565
1-2 razy w miesiącu	6	62	21	11	165
Kilka razy w roku	11	53	23	14	211
W ogóle nie uczestniczy	9	58	20	12	97
Poglądy polityczne					
Lewica	9	64	21	7	126
Centrum	12	56	24	8	313
Prawica	15	62	16	7	367
Trudno powiedzieć	8	46	13	34	296